

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 71 0 P 350112 24 Rev
Banjaluka, 16.01.2025. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Jadranke Stanišić, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Biljane Majkić Marinković, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice S.D. iz B., sa boravištem u D., [...], zastupane po punomoćniku Sanjinu Kosiću, advokatu iz Banjaluke, Ul. Srpska broj 12, protiv tuženog F.K. iz B., [...], zastupanog po Zajedničkoj advokatskoj kancelariji Lazo Radić i Mladen Baštinac iz Banjaluke, [...], radi utvrđenja ništavosti testamenta, vrijednost spora 120.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 350112 23 Gž od 22.09.2023. godine, na sjednici održanoj dana 16.01.2025. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 350112 21 P od 18.10.2022. godine, odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice da se utvrdi da je ništav usmeni testament ostaviteljice N.A. kći Z. sačinjen dana 23.09.2020. godine, pred svjedocima Lj.H., B.K. i N.G. iz B., a zatim naknadno napisan dana 30.09.2020. godine, kod advokata Mile Antonića iz Banjaluke i proglašen rješenjem istog suda broj 71 0 O 332910 20 O od 15.04.2021. godine, tako da isti ne proizvodi pravno dejstvo, što je tuženi dužan priznati i trpjeti da se na cjelokupnoj zaostavštini umrle N.A. kao zakonski nasljednik prvog nasljednog reda proglasi tužiteljica sa 1/1 dijela.

Obavezana je tužiteljica da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 6.433,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od donošenja presude, do konačne isplate, u roku od 30 dana od dana prijema presude, dok je zahtjev za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa odbijen.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 350112 23 Gž od 22.09.2023. godine, žalba tužiteljice je odbijena i prvostepena presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 350112 21 P od 18.10.2022. godine, potvrđena.

Odbijeni su zahtjevi stranaka za naknadu troškova žalbenog postupka.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužiteljica, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači.

U odgovoru na reviziju tuženi predlaže da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužiteljice da se utvrdi da je ništav usmeni testament ostaviteljice N.A. od 23.09.2020. godine, naknadno napisan dana 30.09.2020. godine, proglašen rješenjem Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 O 332910 20 O od 15.04.2021. godine.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je tužiteljica kćerka N.B. rođ. P. koja je preminula ...2020. godine u B.L.; da je N.A. bila hospitalizovana od 25.08.2020. godine do smrti ...2020. godine, na Klinici za onkologiju UKC Banja Luka; da je N.A. izjavila usmeni testament dana 23.09.2020. godine, pred svjedocima Lj.H., B.K. i N.G.; da je naknadno testament sačinjen u pismenoj formi dana 30.09.2020. godine, od strane advokata Mile Antić iz Banja Luke, tako što su u kancelariju istog advokata dana 30.09.2020. godine pristupile Lj.H., B.K. i N.G. koje su izjavile da im je dana 23.09.2020. godine, N.A. usmeno saopštila svoj testament, te da je izjavila da je saopštila slijedeće: „u slučaju da me bolest prevari i da ne budem mogla izaći iz bolnice kako bih riješila pitanje šta će biti sa imovinom nakon moje smrti, svu svoju nepokretnu imovinu koja se sastoji od stana u B.L., [...] i stan u istoj ulici [...], svoj žuti auto marke F.C., novčana sredstva na svim mojim računima u poslovnim bankama, te sve druge pokretne i nepokretne stvari, koje su upisane na moje ime, a kojih se sada ne mogu sjetiti, ostavljam u nasljedstvo F.K. iz B.L. iz razloga jer se on uvijek brinuo o meni, pomagao mi u bolesti, uvijek je bio tu kad mi je trebalo, a posebno kad je preminuo moj pok. suprug M.A.“; da su nakon pročitano teksta testamenta prisutni svjedoci izjavili da je to sadržaj posljednje volje N.A., koja volja im je saopštena dana 23.09.2020. godine, nakon čega su svjedoci testament i potpisali, te je testament sačinjen u tri primjerka, zatvoren i zapečaćen; da je vještak medicinske struke dr. D.N. u nalazu i mišljenju od 05.04.2022. godine, naveo da je N.A. zbog uznapredovale maligne bolesti mokraćnih organa i bolnih metastaza u kostima hospitalizovana u Onkološku kliniku UKC Banja Luka u periodu od 25.08.2020. do ...2020. godine, kada je preminula, a razlog hospitalizacije je bila palijativna terapija zračenjem (radioterapija) bolnih koštanih metastaza, u cilju smirivanja bola i olakšanja tegoba u terminalnoj fazi maligne bolesti i tokom hospitalizacije, dana 11.09.2020. godine je doživjela nezgodu, pad niz stepenice, kada je zadobila prelom gornjeg okrajka nadlaktične kosti i prelom VI rebra, višekomadni prelom glave i vrata desne nadlaktične kosti sa pomijeranjem ulomaka pri čemu se jedan slobodni fragment našao u zglobnom prostoru desnog ramena, s tim da je opisani prelom gornjeg okrajka desne nadlaktične kosti liječen imobilizacijom trouglom maramom ili ortozom za povrijeđeno rame, lijekovima protiv bolova i mirovanjem i obzirom na opšte teško stanje pacijentkinje vjerovatno nije bilo indikovano hirurško zbrinjavanje preloma i kasnija gipsana imobilizacija, a među postavljenim dijagnozama kod N.A. navedena je i sljedeća „Drugi duševni poremećaji uzrokovani oštećenjem i disfunkcijom mozga i tjelesnom bolešću“, što uključuje različita stanja uzrokovana osnovnim tjelesnim oboljenjem, u konkretnom slučaju dugotrajnom malignom bolešću koja neminovno ostavlja reperkusije i na psihičku sferu oboljele osobe, ali da to ne podrazumijeva delirijum, demenciju ili duševne poremećaje uzrokovane upotrebom alkohola ili droga i konsultativnim pregledom psihijatra (18.09. i 22.09.2020. godine) nisu nađeni bilo kakvi znakovi iole ozbiljnije izmijenjenog mentalnog stanja, ista je bila sposobna da vodi razgovor sa drugim osobama, čita (imala je knjigu i naočare uz ostale lične stvari), razumljivo se izražavala, upotrebljavala mobilni telefon koji je takođe imala uz sebe, brinula se o ličnoj higijeni (do povrede desne ruke 11.09.2020.

godine) i na dan 23.09.2020. godine mentalno stanje je bilo slično, samo u fizičkom aspektu se pogoršalo prisutnim tegobama od strane povrijeđene desne ruke i desne strane grudnog koša (prisutnih bolova, ograničene pokretljivosti i nemogućnosti korišćenja desne ruke), ali svakako je bila svjesna, sposobna za verbalnu komunikaciju sa drugim osobama pa i u cilju sačinjavanja testamenta, te u konkretnom slučaju s obzirom da gornji dio ruke i rame nisu bili čvrsto imobilisani u gipsu, nego se radilo o relativno mekšoj imobilizaciji ortozom ili trouglom maramom, bilo kakvo pomijeranje donjeg dijela ruke neminovno je vodilo pokretima mišića i u gornjem povrijeđenom dijelu ekstremiteta, što bi izazvalo jake bolove, pa vještak smatra da N.A. sa opisanim prelomom desne ruke nije bila u stanju držati olovku u desnoj ruci (ako je bila dešnjakinja) i njom pisati na uobičajen način i prepoznatljivim rukopisom i slučaju forsiranog, upornog pokušaja i uspijevanja stavljanja potpisa na papir uz trpljenje jakih bolova u povrijeđenoj ruci, svakako taj potpis ne bi mnogo ličio na njen uobičajeno korišten potpis; da je troškove sahrane N.A. na gradskom groblju koji su iznosili 1.279,50 KM platio tuženi; da je u zapisniku prvostepenog suda u predmetu broj 71 0 O 332910 20 O od 15.04.2021. godine, na ročištu povodom ostavinskog postupka iza pok. N. A., proglašen usmeni testament imenovane sačinjen kod advokata Antić Mile dana 30.09.2020. godine, nakon čega je S.D. (ovdje tužiteljica) izjavila da ne prihvata pravnu valjanost navedenog testamenta kako sa stanovišta formalne ispravnosti, tako i sa stanovišta povrede nužnog nasljednog dijela, te je prekinut postupak raspravljanja zaostavštine i učesnici upućeni na parnicu; da je u preporuci Instituta za javno zdravstvo od 28.04.2020. godine, u vezi sa epidemiološkom situacijom u vezi sa COVID-19, planirano postepeno vraćanje u uobičajeni režim funkcionisanja zdravstvenih ustanova u Republici Srpskoj.

Tužiteljica je u svom iskazu navela da su se njeni roditelji razveli kada je imala 12 godina i majka je dobila garsonjeru u kojoj je, po zajedničkom dogovoru, ona prešla, a tužiteljica je ostala kod bake jer je bilo više uslovno za nju, a majka se u međuvremenu udala za M.A. i nisu nikakvih problema imali dok se nije pojavio stan tužiteljčine bake, pošto je majka sa sestrama prodala stan i podijelila taj novac što je uticalo na burnu reakciju tužiteljice, te da je 1994. godine otišla u D. i dolazila jednom godišnje i 2020. godine, kada je bila korona i kada je majka umrla, s tim da tužiteljica nije imala saznanja da njena majka leži u bolnici niti da je umrla, jer ljudi koji se brinu o njoj nisu našli za shodno da joj jave, da nije sa majkom razgovarala oko predmetnih stanova i nekretnina jer je njen jedini zakonski nasljednik i nije imala potrebe, a tužiteljici je F. spomenula samo jednom i to iza ostavinskog postupka iza pok. M., kada joj je rekla da su jedan dio dobili F. i njegov brat, a da je ostali dio njen, da joj majka nije nikada spomenula da želi da sačini testament bilo kojeg tipa jer ona to nikada nikom ne bi ni govorila, da je to bila njena odluka ona bi jednostavno otišla i taj posao završila.

Tuženi je u svom iskazu naveo da je N. poznao od 1996. godine i sa ujakom M. bio u bliskim odnosima, kao otac i sin, a poslije M. smrti se ta bliskost prenijela između njega i N., da se u ostavinskom postupku iza M.A. tuženi odrekao zaostavštine u ime N.A., jer ga je ujak M. zamolio za života ako se nešto njemu desi da sve što je njegovo ostavlja N., kojoj je uspostavljena dijagnoza kancera negdje septembra 2018. godine i hospitalizovana je na zahtjev supruge tuženog, njega je navela kao kontakt osobu i pričala je da želi sa tuženim sačiniti formalan vid testamenta ili ugovora o doživotnom izdržavanju poslije ostavinskog postupka, da mu je dana 16.09.2020. godine, kada je sa suprugom i djecom bio kod nje u posjeti, N. dala određene upute i uz njenu saglasnost angažovao je P.Z., kojeg je ona poznavala, ali tada nije bila definisana vrsta pravnog posla koji bi se zaključio, mada su od tada do njene smrti pribavili dokumente Poreske uprave i dokumentaciju koja je potrebna za stanove, te je pokrenuo, pošto je njena želja bila da ide u Dom za stare-Karitas,

da N. nije bila sposobna da piše, možda prvih dana kada je bila u bolnici, a poslije povrede nije bila u prilici da na papir piše jer je ruka bila prilijepljena uz tijelo, a bila je dešnjak, da je poslije sahrane od N. i Lj. saznao da je ona svoju posljednju volju saopštila njima kao svjedocima i za sadržinu testamenta je saznao na prvom ili drugom ročištu u ostavinskom postupku u aprilu 2021. godine, da je M. za života napravio grobno mjesto za sebe i N., da je Fond PIO isplatio 1.000,00 KM, a ostatak troškova sahrane je snosio tuženi, da je posjećivao N. u bolnici svaki dan, viđao je N. sestre A., a misli da je bila i E., da su N. prijateljice Lj. i N. bile tu svaki dan, a sreo je i B., da koliko on zna N. nije održavala nikakve kontakte sa tužiteljicom koja nije dolazila tamo gdje je N. živjela.

Saslušani svjedok A. (B.) M., tetka tužiteljice, je izjavila da se N. liječila od upale mokraćnih kanala i izvadila bubreg, da je N. za vrijeme boravka u bolnici stalno kontaktirala i dolazila u bolnicu, ali da joj N. nije spominjala da želi da napravi testament, jer je uvijek neko od njih bio, tj. S., Lj. i B., navodeći da je N. pala sa ležaja i bila u kolicima, slabo mogla komunicirati, ona je samo gledala u nju, kao da joj je htjela nešto reći, misli da je N. F. odvezao u bolnicu i da je trebala izaći iz bolnice, ali su joj javili naveče da je umrla, a ujutro je otišla u bolnicu i N. joj je rekla da je pukao tumor, da Lj. H. i B.K. slabo poznaje, a N.G. koja je glavna sestra na odjelu malo bolje jer je dolazila kod N., da su Lj. i N. dolazile kod N. u bolnicu, a da B. nije vidjela, da N. nije nikada spominjala kome treba pripasti njena imovina nakon njene smrti, jer to ljudi govore pred smrt, a ona je trebala da izađe iz bolnice i nije očekivala da će umrijeti, da su se S. i N. svađale kao roditelji i djeca, da je F. vodio brigu oko N. kad je god nešto trebalo i da su N. i F. imali fin odnos.

Svjedok M.A. je izjavio da je poznao pok. N., koju je jednom zastupao u parničnom postupku protiv Toplane i zna da se veoma dobro nosila sa bolešću i normalno funkcionisala u smislu obavljanja redovnih aktivnosti, da ga je pozvala telefonom ženska osoba (kasnije utvrdio da je to gospođa B.) i obavjestila ga da je N. preminula i da je saopštila usmeni testament njoj i još dvjema prijateljicama i tražila je da zakaže termin da pristupe kod njega u kancelariju da mu saopšte taj testament radi njegovog pismenog sačinjavanja, da su njih tri isti dan u popodnevnom časovima pristupile u kancelariju, on ih je identifikovao, saslušao, objasnio im sve pravne aspekte usmenog testamenta, postavio im određena pitanja u smislu kad je saopšten, gdje, kojeg dana i nakon toga pristupio sačinjavanju testamenta, istakavši da su rekle da ih je N. uputila da je on inače njen advokat i da se njemu mogu obratiti za bilo kakva pitanja, da im je N. saopštila svoju posljednju volju u krugu onkologije i da je imala težak pad niz stepenice i da joj nije još puno vremena ostalo, s obzirom da terapija koju je primala nije davala predviđene rezultate, a težak pad je dodatno pogoršao njeno zdravstveno stanje, pri čemu je svjedok izjavio da nije znao da je N. u bolnici, dok nije sreo svjedoka P.Z., kojeg od ranije poznaje u Poreskoj upravi, koji ga je obavijestio da je angažovan, kao neko ko se bavi prometom nekretnina, da u Geodetskoj upravi pribavi dokumentaciju o nekretninama koje posjeduje N. i da treba da kod notara G.G. da zakaže termin radi sačinjavanja da li ugovora o doživotnom izdržavanju, ili testamenta, kad N. izađe iz bolnice.

Svjedok Lj.H. je izjavila da je N. poznavala od maja 1991. godine, da je tužiteljicu vidjela jednom u peirodu od 1991-92 godine i u novembru 1996. godine kod N., a F. je upoznala krajem 90-tih, da je od 2003. godine tužiteljica prekinula kontakt sa majkom radi imovine N, roditelja i njenih sestara, te da je zadnje dvije i po godine N. imala kancer i relativno dobro se nosila sa tim i nije bila usamljena jer su uz nju bili F. i njegova supruga M., svjedok, B. i N., S. i B. (prve komšije), a od M. smrti 2013. godine o N. su se brinuli F. i M., da je dok je N. bila u bolnici dolazila svako popodne i zajedno sa N. i B. sjedile vani na klupi kada im je N. rekla „cure moje ne znam kojim

tokom će ovo ići, ali ako krene kako ne treba, da znate sve tri da sve što imam, stanove, tj. dva stana, auto i nešto para na računu, ostavljam F. jer je on to jedini zaslužio“, da je tu njenu stvarnu volju i želju da sve što ima ostavi F. čula više puta, da se tužiteljica pojavila poslije M. smrti, došla je do majke da izjavi saučešće i nije htjela da uđe u kuću, rekla je da će doći drugi dan sa kćerkom i nije se pojavila i od tad je N. bila katastrofalno razočarana i tada kreću i njene tegobe, da N. nije pozvala advokata ili notara jer je bila epidemija korone.

Svjedok B. K. je izjavila da tužiteljicu nije vidjela, a da F. poznaje od 2006. godine od kad se počela družiti sa N., koja joj je bila kao član porodice, obzirom da je u A.U. N. radila na mjestu sekretarice, a svjedok je tu došla na mjesto sekretara, da je N. imala probleme sa mokraćnim kanalima i bubregom, koji joj je i odstranjen, da su je posjećivali u bolnici svjedok, Lj. i N., u krugu bolnice, jer se nije smjelo ući, i svake subote su joj donosili kafu, a da je, kad se bolnica selila, N. pala i slomila ruku i tad je rekla da ako izađe, a bude nepokretna, da bi ona rado otišla u dom, da joj je F. ponudio da dođe kod njega u stan, ali da je ona rekla da neće da je ne bi njegova mala djeca gledala tako bolesnu, da je često znala govoriti o F. da joj on sve radi, popravljja, donosi, registruje auto i kad bi je pitala za kćerku, samo je odmahivala glavom, a prilikom jednog dolaska u bolnicu bile su prisutne Lj. i N., N. je rekla da je naručim na frizuru, jer ona u ponedjeljak izlazi i rekla je da treba da produži karticu u banci i da ide kod notara, te da, ako joj se nešto desi, da svoje stanove, auto i pare ostavlja F., da je drugi dan nakon što je ona umrla, svjedok zvala Milu Antonića, advokata kojeg je N. spominjala, koji je zakazao termin i sve mu je rekla kako je N. njima rekla i svjedok je osjećala da je to njena posljednja volja, jer svaka druga riječ njena je bila F., da je N. bila svjesna da ima karcinom, ali se nadala da će to da se sanira uz terapije, jer je govorila da ljudi žive sa jednim bubregom i kad je bilo priča o nasljeđivanju, ona je za sebe govorila da ima samo F. i da će njemu sve ostaviti, a o tužiteljici nikad nije pričala.

Svjedok P.Z. je izjavio da je poznao pok. N. sa rođendana kod F. djece i da je N. bila u bolnici kada ga je F. nazvao i rekao da je N. odlučila da nekretnine pokloni njemu, zamolio ga da prikupi dokumentaciju i da mu objasni šta treba da radi, pa je bio skupio dio dokumentacije i čekao se njen izlazak iz bolnice, onda ga je F. jedan dan nazvao i rekao da ništa ne zakazuje jer je N. preminula, a trebalo je da se kod notara napravi ugovor kojim će N. sve F. ostaviti i tu su trebali definisati koju vrstu pravnog posla su trebali zaključiti.

Svjedok M.G.K., supruga tuženog, je izjavila da tužiteljicu nije nikad upoznala dok N. poznaje od 2006-2007. godine i zbog bliskosti je znala u kakvom je zdravstvenom stanju bila N., a kako je ljekar po profesiji, vrlo dobro je poznavala njeno zdravstveno stanje, da je N. F. odveo u bolnicu, te da su se o njoj brinuli suprug i ona, a tu je bila i N.G., komšije B. i S.T. i dr. G. K., a kad je pala prilikom preseljenja, ona i suprug su joj nabavili kolica i ona je trebala izaći taj ponedjeljak, ali su se iznenada pojavili problemi i nije mogao niko doći u prostorije bolnice, samo zdravstveni radnici, da je njen suprug naveden kao kontakt osoba i da su ga pozvali i rekli mu da u ponedjeljak treba biti otpuštena, da obezbijede kolica, da je tuženi bio jako vezan za svog ujaka M. i da se ta bliskost nastavila sa N., koja ih je prihvatila kao svoju djecu iako je jako patila zbog kćerke i svog unučeta.

Svjedok N.G. je izjavila da N. zna dobro i da joj je bilo poznato njeno zdravstveno stanje, da je hospitalizovana krajem avgusta i ležala oko mjesec dana, kada je prilikom selidbe u krugu stare hirurgije pala i dobila povrede desne ruke, te da je F. vodio brigu o njoj dok je bila u bolnici, da su svjedok i N. bile u kontaktu svakim danom od 7-15h jer je svjedok nadzorna sestra na

radioonkologiji, te joj je N. 7 dana prije smrti rekla da dođe popodne jer imaju nešto ozbiljno da porazgovaraju i da će tu biti Lj. i B., da je tada rekla da ako se njoj nešto desi iznenada, da svu svoju pokretnu i nepokretnu imovinu ostavlja F.K. koji vodi računa o njoj, da zbog povrede ruke nije mogla pisati (bila je dešnjakinja) i da u objektu u kojem je ležala, nisu bile dozvoljene posjete zbog vanredne situacije, a ne zna da li je postojala zabrana da službena lica notar, advokat i službena lica državnih organa ulaze u bolnicu jer o tome odluku donosi direktor, a zaposleni u tom slučaju dobiju pismeno obavještenje, tako da je N. svaki dan pila kafu sa Lj., B. i svjedokom u bolničkom krugu, dok se zabrana ulaska odnosila na bolničke prostorije.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud nalazi da se iskazana volja kroz datu usmenu izjavu ostaviteljice pred svjedocima ima smatrati valjanom, jer su postojale izuzetne prilike u kojem je data usmena oporuka, budući da je nesporna činjenica da je pok. N. zbog liječenja bila smještena na Kliniku za onkologiju u periodu od 25.08.2020. do ...2020. godine i da je prilikom selidbe bolnice pala i polomila desnu ruku, radi čega nije bila u stanju držati olovku u desnoj ruci i njom piše na uobičajni način prepoznatljivim rukopisom, te da je opšte poznata činjenica da je tokom 2020. godine bila proglašena epidemija korona virusa sa zaštitnim mjerama, tako da su ulasci u Klinički centar i posjete pacijentima bile zabranjene, slijedom čega je odbio tužbeni zahtjev pozivom na odredbe člana 30, 31, 32, 33, 74, 79, 81. i 99. Zakona o nasljeđivanju („Sl. gl. RS“ br. 1/09, 55/09 i 91/16 i 82/19, dalje: ZN).

Drugostepeni sud je žalbu tužiteljice odbio i prvostepenu presudu potvrdio, temeljem odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24, u daljem tekstu: ZPP).

Pobijana presuda je pravilna.

Testament je jednostrana, opoziva, u propisanoj formi data izjava posljednje volje, kojom neka osoba raspolaže svojom imovinom, ili jednim njenim dijelom za slučaj smrti. ZN kao valjan se smatra onaj testament sastavljen u obliku određenom u zakonu i pod uslovima predviđenim zakonom. ZN priznaje postojanje usmenog testamenta, ali samo izuzetno.

Prema odredbi člana 79. ZN, zavještalcu može izjaviti svoju posljednju volju usmeno pred tri svjedoka samo ako usljed izuzetnih prilika nije bio u mogućnosti da sačini pismeni testament (stav 1), a usmeni testament prestaje da važi po isteku 30 dana od prestanka izuzetnih prilika iz stava 1. tog člana (stav 2.). Svjedoci pred kojima je zavještalcu usmeno izjavio svoju posljednju volju dužni su da bez odgađanja napišu izjavu zavještaoca i da je što prije predaju sudu, ili da je usmeno ponove pred sudom iznoseći kada, gdje i u kojim prilikama je zavještalcu izjavio svoju posljednju volju (član 81. stav 1. ZN). Izvršenje ove dužnosti nije uslov za punovažnost usmenog testamenta (stav 2.).

Za valjanost usmenog testamenta potrebno je kumulativno ispunjenje uslova iz člana 79. ZN. Pod pojmom izuzetne prilike smatraju se kako objektivne, tako i subjektivne okolnosti, koje su u času izjavljivanja usmenog testamenta i poslije toga, u propisanom roku u kome prestaje važnost usmenog testamenta, spriječile zavještaoca u sastavljanju bilo kojeg oblika pismenog testamenta (svojeručnog, testamenta pred svjedocima, te sudskog testamenta). Za valjanost usmenog oblika testamenta neophodno je da je nastao u izuzetnim –vanrednim okolnostima, usljed kojih nije bilo moguće zavještati ni u jednom drugom pismenom obliku. Bitno je da su te vanredne

okolnosti takve da ostavilac u njima nije mogao drugačije izjaviti posljednju volju. Bolest i životno doba ostavioca, sami za sebe, ne predstavljaju izuzetne prilike zbog kojih ostavilac nije mogao sačiniti pismeni testament, ako je ostavilac prema mjestu u kome je živio i prema sredini u kojoj se kretao, objektivno i subjektivno imao mogućnost da sastavi pismeni testament. Pojam „izuzetne prilike“ obuhvata sve okolnosti subjektivne i objektivne naravi, a da li su takve prilike postojale ocjenjuje se u svakom konkretnom slučaju.

Revizijom se ne dovodi u pitanje pravilnost zaključka nižestepenih sudova da su ispunjeni uslovi za valjanost usmenog testamenta, jer je utvrđeno da su postojale izuzetne prilike. Ovo iz razloga što je opštepoznato da su u momentu izjavljivanja usmenog testamenta postojale izuzetne objektivne prilike budući da je tokom 2020. godine bila proglašena epidemija korona virusa, sa zaštitnim mjerama, tako da su ulasci u Klinički centar i posjete pacijentima bile zabranjene, što su potvrdili i svjedoci koji su odlazili kod pok. N., koji su naveli da su N. izvodili u krug bolnice, da su dolazili kod nje sa zaštitnim maskama, da su se pridržavali propisanih mjera i da su posjete upravo vršene u krugu bolnice, zato što je određena zabrana ulaska trećih lica – posjete licima koja se nalaze na liječenju. Zbog toga, suprotno prigovorima revizije, nije bilo mogućnosti da pok. N. svoju posljednju volju izjavi pismeno pred notarom, niti je tužiteljica dokazala da je to bilo moguće.

Takođe, postojale su i izuzetne subjektivne okolnosti u kojima se našao i sam zavještalc, pok. N., koja je zbog liječenja bila smještena na Kliniku za onkologiju u periodu od 25.08.2020-....2020. godine, te u toku boravka u bolnici 11.09.2020. godine pala i zadobila složen prelom gornjeg okrajka desne nadlaktičke kosti, zbog čega je prema nalazu vještaka medicinske struke desna ruka u cijelosti izbačena iz bilo kakve zahtjevnije funkcije, pa i pisanja, jer nije bila u stanju držati olovku u desnoj ruci, zbog čega ona nije bila u mogućnosti da sačini pismeni testament.

Prema nalazu vještaka medicinske struke, tokom perioda hospitalizacije, sve do najviše dva dana pred smrt, a to znači i u vrijeme izjavljivanja usmenog testamenta, psihofizičko stanje N. A. omogućavalo je uspješnu interpersonalnu komunikaciju. U ovom periodu ona je bila sposobna da vodi razgovor sa drugim osobama, čita, razumljivo se izražava, upotrebljava mobilni telefon, te da se brine i o ličnoj higijeni sve do povrede desne ruke 11.09.2020. godine. Što se tiče mentalnog stanja, konsultativnim pregledima psihijatra u dva navrata (18.09.-...2020. godine) nisu nađeni bilo kakvi znaci iole ozbiljnije izmjenjenog mentalnog stanja, naprotiv, navedeno je da je pacijentkinja svjesna, orijentisana, kontakt se uspostavlja i održava u željenom pravcu. Ovakvu tvrdnju iznijeli su i saslušani svjedoci koji su posjećivali N. i kojima je iznijela svoju posljednju volju.

Zbog toga se, i po ocjeni ovog suda, iskazana volja zavještaoca kroz usmenu izjavu volje pred svjedocima ima smatrati valjanom, jer nije sporno da je pok. N. od osnovnog oboljenja (maligna bolest) već bila fizički iscrpljena, da je pored toga i slomila ruku i da je ona u tom momentu bila životno ugrožena, te, ako ne ranije, a ono tada očito i svjesna ishoda bolesti, kao i bojazni da neće imati drugu priliku da saopšti svoju posljednju volju, što proizilazi iz samog načina i vremena date usmene izjave pred svjedocima.

Imajući u vidu utvrđene činjenice može se zaključiti da je pok. N. u znak zahvalnosti i pažnje koju joj je za života pokazivao i činio tuženi, zavještala istom svoju imovinu. Pored navedenog, svjedoci pred kojim je pok. N. dala izjavu nisu srodnici ostavioca, niti pomenutim testamentom imaju bilo kakvu imovinsku korist. Pokojna N. je izjavu posljednje volje dala pred svjedocima dana 23.09.2020. godine, a preminula je nekoliko dana kasnije,2020. godine, te su

svjedoci usmenu izjavu pok. N. u pismenoj formi ponovili i potpisali kod advokata Mile Antonića dana 30.09.2020. godine, koji testament je proglašen u ostavinskom postupku, prema odredbama ZN i samim tim zadovoljava odgovarajuću propisanu formu.

Revizijom se neosnovano prigovara da je odluka drugostepenog suda donesena uz povredu odredaba parničnog postupka iz člana 209, člana 8, člana 123. i člana 191. stav 4. ZPP, jer je drugostepeni sud dao ocjenu izvedenih dokaza, te na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio materijalno pravo, a za svoju odluku dao je valjane razloge koji se revizijom ne dovode u pitanje.

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u izreci temeljem odredbe člana 248. ZPP.

Zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.711,12 KM je odbijen na osnovu odredbe člana 397. stav 1. ZPP, u vezi sa članom 387. stav 1. istog zakona, obzirom da ovi troškovi nisu bili nužni za vođenje parnice, niti od značaja za zaštitu prava tuženog u postupku po ovom pravnom lijeku.

Predsjednik vijeća
Jadranka Stanišić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić